

HAZAI VERSUS NEMZETKÖZI KRIPTOSZABÁLYOZÁS: MERRE TARTUNK?

Absztrakt

A tanulmány célja a kriptoeszközökről való ismeretek elmélyítése, ugyanis a pénzügyi piacon már több, mint egy évtizede jelen vannak ezen sajátos eszközök és a mögöttük meghúzódó blokklánc-technológia, azonban még mindig számos kérdés megoldásra vár velük kapcsolatban. A kutatást és a kriptovilágba való belemerülést megelőzően számomra is megfejthetetlen volt ez a terület és elismerem, hogy a kriptoeszközökkel kapcsolatos információk tengerében könnyen el lehet veszni, de ehhez kívánok a következőkben egy iránymutatást adni.

Kulcsszavak: kriptoeszköz, blokklánc, pénzügyi szektor, Málta, SEC, Magyar Nemzeti Bank, innováció,

BEVEZETÉS

Manapság az innovatív digitális megoldások korát éljük és ez a pénzügyi szektorban sincs másképp, ahol megjelent a Financial Technology (továbbiakban: FinTech). Ezen újítások közé tartozik a blokklánc-technológia és a kriptoeszközök, amelyek a tanulmány magját képezik. Tudományos életben ez a téma jelenleg is rendkívül megosztó, ahogy azt a későbbiekben is látni fogjuk ez a fogalmi meghatározásnál, illetve szabályozási technikáknál is kiütközik. Az egységes szabályozási folyamat ugyan már megindult és jelentős sikereket ért el, én mégsem ezzel foglalkozom most a tanulmányban, mivel meglátásom szerint az idáig történő folyamat is rendkívül érdekes és ahhoz, hogy megértsük a „miérteket” más országok gyakorlatát érdemes körül járni.

1. ALAPFOGALMAK

Napjainkban egyre közkedveltebbek a kriptoeszközök, sokakat foglalkoztat ez a téma. Mind a közbeszédben, mind pedig a tudományos élet színterén komoly viták tárgyát képezi, hogy mik ezek, megéri-e ezekbe befektetni vagy egyáltalán hasznosak-e a társadalom számára. Egy rendkívül megosztó és összetett témáról van szó, éppen ezért a tanulmány elején igyekeztem olyan fogalmi alapvetéseket letisztázni, amelyek segítik ezen témakör könnyebb megértését.

1.1. FinTech

A FinTech vállalatok olyan felhasználóbarát megoldásokkal szolgálnak, amelyek nem csak személyre szabottak, hanem a fogyasztók számára megkönnyítik a mindennapi pénzügyeik intézését. Azonban a szakirodalomban általános FinTech definíciót nem találunk.¹ A kifejezés eredete egészen az 1990-es évekig nyúlik vissza, méghozzá a „Pénzügyi Szolgáltatások Technológiai Konzorcium” nevű projekthez köthető.² Ennek a projektnek a célja elsősorban az volt, hogy a pénzügyi szektor szereplőinek együttműködésének erősítésén keresztül fejlessze és támogassa az innovatív megoldásokat.

Két domináns nézet van a fogalmi meghatározás terén. Egyik a tartalmi megközelítés, mely szerint a FinTech megoldások elsősorban olcsóbb, felhasználóbarátabb innovatív pénzügyi szolgáltatások, tehát mintegy központi elemként jelenik meg a fogyasztóknak nyújtott értékek megújítása, igényeik minél szélesebb körű kiszolgálása. Másrészt eszerint a meghatározás szerint, csak akkor lehet hatékony ez a folyamat, ha a belső banki, működési folyamatok is optimalizálásra és automatizálásra kerülnek. A másik, szereplő fókuszú megközelítés szerint, a központi fogalmi elem az, hogy kik állnak a fejlesztések mögött. Ezek alapján az a vállalat definiálható FinTechként, amelyek a pénzügyi iparágban valamilyen szolgáltatást, terméket vagy innovációt nyújtanak.

¹ ARSLANIAN, Henri – FISCHER, Fabrice: *The Future of Finance: The Impact of FinTech, AI, and Crypto on Financial Services*, 2019, Springer, Hong Kong; KERÉNYI Ádám – MÜLLER János: Szép új digitális világ? – A pénzügyi technológia és az információ hatalma, in *Hitelintézeti Szemle*, 2019/ 1. szám, 7-8.; SZOBONYA Réka: FinTech – a jövő? in *Közgazdaság*, 2020/4. szám, 200-201.

² The short story of fintech <https://bosfintech.com/the-short-story-of-fintech/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 31.)

A két fogalom ötvözeteként Horváth Dóra a következőképpen határozta meg: „A FinTech-fogalom alatt egyrészt azon személyre szabott, innovatív technológiai megoldásokat, üzleti modelleket értjük, amelyek a pénzügyi szolgáltatásokat hatékonyabbá és széles körben elérhetővé teszik, másrészt pedig azon szereplőket, akik a pénzügyi szektorban valamilyen innovatív szolgáltatást, terméket hoznak létre, vagy pedig működésbeli újítást valósítanak meg.”³

Legegyszerűbben – anélkül, hogy teljeskörűen és ennél részletesebben bele merülnék ezen technológia világába – akként lehetne megragadni ezt a fogalmat, hogy ez lényegében egy összefoglaló kifejezése a 21. századi pénzügyi fejlődési folyamatoknak, amely például megvalósulhat új e-szolgáltatások formájában vagy pedig meglévőknek elektronikus, digitális eszközökkel való továbbfejlesztésével.⁴

A pénzügyi innovációkra és a FinTech jelenségre több jegybank és felügyelti hatóság felfigyelt és foglalkozik ezen kérdéskörrel. Ezzel a Magyar Nemzeti Bank sincs másképp, aki ezzel kapcsolatosan kidolgozta a saját stratégiáját.⁵ A különböző FinTech újítások közül kiemelendő a blokklánc technológia és az ehhez kapcsolódó tokenek⁶, vagy más néven a kriptoeszközök.

1.2. Blokklánc-technológia

A technológia egyediségét a hálózat felépítése adja. A számítógépes hálózatoknak alapvetően három típusát lehet megkülönböztetni: a centralizált, a decentralizált és az elosztott hálózatok. A Bitcoin és társai mögötti technológia az utolsó kategóriába tartozik. Ebben a rendszerben nincs alá-fölé rendeltség a rendszert alkotó számítógépek (vagy más néven csomópontok) között, ugyanis egy elosztott hálózat tagjaiként közvetlenül egymáshoz kapcsolódnak, az összes tag összeköttetésben áll a többivel. A blokklánc a rajta keresztül lebonyolított tranzakciókat tartalmazó „nyilvántartás” tárolását és frissítését végzi úgy, hogy a tranzakciókat felsoroló lista friss kópiáját minden csomópont megkapja, így minden pillanatban valamennyi számítógépen megtalálható a teljes blokklánc adattartalma. A főkönyvet mindegyiknek el kell fogadnia és jóvá kell hagynia annak helyességét és hitelességét. Ez úgy tárolódik, hogy bárki számára látható legyen, vagyis nyilvánosak. Mindez nagyban növeli a rendszer biztonságát.⁷

A blokklánc lényegében egy olyan adatbázis, amelyben adatokat tárolhatunk és amelyen keresztül mozgathatjuk őket. A blokklánc technológia és a kriptoeszközök közé azonban nem tehetünk egyenlőségjelet, ugyanis a blokklánc létezhet úgy is, hogy annak nem a kriptoeszközök mozgásának rögzítése a célja, de utóbbi nem létezhet ezen technológia nélkül.⁸

Működését tekintve a neve igencsak árulkodó: blokklánc, vagyis blokkokból álló lánc. Ez azt jelenti, hogy az adatokat úgynevezett blokkokban tárolja, amelyek akként vannak egymáshoz kapcsolva egymás után, hogy egy folyamatos sort, vagyis láncot alkotnak. Egy blokknak 3 fő eleme van: adat, hash érték és az előző blokk hash értéke. Ezek közül úgy gondolom, hogy az utóbbi kettő szorul magyarázatra. A hash érték olyasmint, mint egy aláírás vagy ujjlenyomat, amely mindig egyedi és lényegében a blokk és annak tartalmának azonosítására szolgál. Minden blokk tartalmazza az előzőnek is ezen egyedi azonosítóját, ezáltal jön létre a blokklánc. A hash értéket egy titkosítási művelet során kapja meg az adott blokk, amely szintén hozzájárul a blokklánc biztonságához.⁹

Összegezve a rendszer egyik jellemzője, hogy peer-to-peer hálózat formájában működik, vagyis a blokkláncot alkotó számítógépek közvetlen kapcsolatban állnak egymással. A tranzakciók, ahogy korábban említettem lényegében nyilvánosak, mivel a teljes hálózat felé szétküldik a csomópontok, azonban ez nem azt jelenti, hogy a felek adatai is azok lennének. Az adatbázisban ugyanis a tranzakcióknál a kifizető és kedvezményezett személyes adatai nem jelennek csak a bitcoin vagy más kriptoeszköz mozgatása. A másik fő

³ HORVÁTH Dóra: A FinTech-jelenség hagyományos kereskedelmi bankokra gyakorolt hatásának vizsgálata, in *Vezetéstudomány*, 2020/ 9. szám, 16-23.

⁴ KIRÁLY Péter Bálint: A bitcoin és más kriptovaluták jogi kérdései, 2019, in *Új Nemzeti Kiválóság Program 2018/2019. Tanulmánykötet*. Győr, Széchenyi István Egyetem 135.

⁵ Bővebben lásd: Magyar Nemzeti Bank FinTech technológiája <https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-fintech-strategia-final.pdf> (letöltés dátuma: 2024. 03. 10.)

⁶ Más néven érme. A token valamilyen helyettesíthető és átruházható eszköz vagy egyéb haszon, előny megtettesítője, amit valamilyen blokkláncban tartanak nyilván bővebben lásd: GLAVANITS Judit – KIRÁLY: A blockchain-technológia alkalmazásának jogi előkérdései: a fogalmi keretek pontosításának szükségessége, in *Jog Állam Politika: Jog- és Politikatudományi folyóirat* 2018/3. szám, 181.

⁷ GYÖRFI András és társai: *Kriptopénz ABC*, 2019, HVG Kiadó, Budapest, 57-61.

⁸ Uo.

⁹ DANIAL, Kiana: *Kriptovalutákról egyszerűen*, 2022, Panem, Budapest, 52-55.

jellemző tehát az anonimitás.¹⁰ Az előbbivel kapcsolatban úgy vélem szembevetendő, hogy az különbözteti meg a hagyományos pénzügyi eszközöktől, hogy a blokkláncnál a bank, mint közvetítő nem jut szerephez, vagyis igazából pont azért van kitalálva ez az alternatív lehetőség, hogy a felek közvetlenül tudják a tranzakciókat lefolytatni. Az anonimitás pedig annak ellenére, hogy előnye a rendszernek, álláspontom szerint inkább hátránya, mivel nem lehet nyomon követni pontosan a tranzakciókat, ezáltal könnyen illegális kereskedelem színterévé válhat.

1.3. Kriptoeszközök

Mindenekelőtt szeretném felhívni arra a figyelmet, hogy maga a kifejezés használata körül is problémákba ütközünk. Sok helyen a kriptopénz vagy kriptovaluta kifejezéssel találkozunk. Egyes szerzők szerint ez a kriptovaluta fogalomhasználat pontatlan, ugyanis a valuta egy kézzelfogható pénzt, például papírpénzt jelent, ezzel szemben ezeknek az eszközöknek semmiféle fizikai megtestesülése nincs. A kriptopénz angol megfelelője a „cryptocurrency”.¹¹ Úgy gondolom, hogy ez a probléma elsősorban csak fordításbéli kérdés, mindazonáltal belátom, hogy rendkívül megtévesztő lehet a valuta kifejezéssel illetni egy teljes egészében digitális alapokon nyugvó pénzügyi eszközt.

Ez azonban még csak az elnevezés béli probléma, a másik fontosabb kérdés, hogy miként definiálhatjuk őket?

Erre nem lehet egyértelmű választ adni, ugyanis valójában attól függ, hogy kit kérdezőnk meg erről. Egy szoftvermérnök az algoritmus és az adatszerkezet felől fogja megközelíteni, a befektetők pedig inkább azt az oldalát fogják hangsúlyozni, hogy ez egy pénzügyi eszköz, amely segítségével az emberek tudnak gondoskodni jövőjükéről, családjukról. Tulajdonképpen ez egy új technológia, befektetési lehetőség és egyben egy teljesen újfajta pénzszemlélet.¹² Továbbá úgy is meg lehet határozni, hogy a kriptoeszköz lényegében egy digitális eszköz, amely csereeszközként, illetve egyre inkább elektronikus fizetőeszközként is funkcionál. Eleinte a digitális pénzek részhalmazához tartozott (csak úgy, mint a számlapénz), azonban mára már önálló területet alkotnak. Egyes szerzők szerint a kriptoeszköz jelenleg nem pénz a szó hagyományos értelmében, sokkal inkább egy virtuális pénzügyi, befektetési eszközként tekinthetünk rá és ezek közül a legismertebb a sokak által ismert bitcoin.¹³

A Magyar Nemzeti Bank 2024 májusában kiadott egy friss dokumentumot, amelyben lényegében a kriptoeszközökkel kapcsolatos legfontosabb kérdésekre válaszolt. Többek között egy fogalom meghatározást is ad róluk, amely így szól: „A kriptoeszköz olyan érték vagy jog digitális megtestesítője, amely osztott főkönyvi technológia (distributed ledger technology, röviden: DLT) vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható.”¹⁴

Arról sem szabad azonban megfeledkezni, hogy a blokkláncok működéséhez kapcsolódó tokenek sem mind ugyanazt a célt szolgálják. Lényegében három fő kategóriáját tudjuk megkülönböztetni. Az első csoport a felhasználói tokenek (angolul: utility token), amelyeknek fő tulajdonsága az, hogy elsősorban egy jövőbeni szolgáltatáshoz vagy termékhez való hozzáférést testesít meg. Ezek valójában egyszer használatosak tehát amint valaki felhasználta „elégetésre” (angolul: burn) kerülnek. A második kategóriába az értékpapír tokenek (angolul: security token) tartoznak, amelyek esetén jelentős hasonlóság mutatható ki a részvényekkel, ezért annak tekinthetőek. Többek között azért, mivel az értékpapír tokenek birtokosai hasonló jogosítványokkal rendelkeznek, mint a részvényesek (pl.: szavazati jog).¹⁵

A harmadik kategória pedig a kriptopénzek köre, melyek csere- és vagy fizetőeszközként funkcionálnak. Ezek közül az egyik leghíresebb a bitcoin, de az csupán egyike a több ezer ilyen eszköznek csak úgy, mint ahogy a forint is csak egyike a világ több száz törvényes fizetőeszközének.¹⁶ Azt is fontos azonban leszögezni, hogy ezen három kategória a könnyebb tájékozódást segíti, a blokkláncok világában azonban előfordulhat,

¹⁰ BALOGH László: A kriptovaluták és a blokklánc technológia szabályozása az EU-ban és néhány más ország példáját bemutatta in *Ügyészek Lapja* 2022/3.szám 81-84.

¹¹ GYÖRFI *i.m.* 37.

¹² Mi az a kriptovaluta és hogyan működik? <https://kriptomat.io/hu/kriptovalutak/mi-az-a-kriptovaluta/> (letöltés dátuma: 2024. 02. 19.)

¹³ GYÖRFI *i.m.* 37.

¹⁴ Kriptoeszközök és szolgáltatók- kérdések és válaszok (2024. május 7.) <https://www.mnb.hu/letoltes/24-05-07-kriptoeszkozok-es-szolgáltatok-kerdesek-valaszok-final.pdf> (letöltés dátuma: 2024. 09. 05.)

¹⁵ KIRÁLY (2019) *i.m.* 136-37.

¹⁶ Uo.

hogyan az előbb felsorolt tulajdonságokat vegyít egy konkrét token. Meglátásom szerint elsősorban a tulajdonságok keveredése jellemző és tiszta formában ezen kategóriák ritkábban fordulnak elő.

Sok országban ugyan még nincs egyértelmű állásfoglalás azzal kapcsolatban, hogy a kriptoeszközöket miként lehetne besorolni, azokban viszont ahol van, ott jelentősen eltér egymástól. Bitcoint Németországban például magánpénznek, Svájcban külföldi valutának tekintik, az Egyesült Államok pedig tulajdonként határozza meg.¹⁷ Úgy vélem már ebből is látszik, hogy mennyire nem egyértelmű ezen eszközök besorolása és mennyire különböző módon lehetséges a szabályozása.

A Markets in Crypto Assets rendelet¹⁸ (továbbiakban: MiCA-rendelet) elfogadását megelőzően, egységes szabályozás hiányában voltak olyan uniós tagállamok, amelyek már önállóan is szabályozták a kriptoeszközöket.¹⁹ Ezen tanulmánynak a tárgyát nem a MiCA-rendelet főbb rendelkezéseinek bemutatása képezi, hanem a folyamat, amíg idáig eljutottunk, azaz az egységes szabályozást megelőző technikák ismertetésére törekszem

Az Unió kívüli országok gyakorlata is rendkívül eltérő, ugyanis a MiCA-rendeleten kívül nincs jelenleg másik olyan szabály, amelynek hatálya ekkora földrajzi területre kiterjedne. Például El Salvador a világon elsőként törvényes fizetőeszköznek minősítette, de például ezzel ellentétben Kínának kifejezetten elutasító a magatartása a kriptopiaci eszközök vonatkozásában, ugyanis szigorú tilalmak vonatkoznak az azokkal kapcsolatos tevékenységekre.²⁰ Azonban nem ezt a két országot, hanem Máltát és Egyesült Államokat tanulmányoztam részletesebben, mivel úgy gondolom ezek szabályozási technikája meghatározó a kriptoeszközök vonatkozásában. A következőkben ezt kívánom ismertetni.

2. AZ ORSZÁGOK ELTÉRŐ MEGOLDÁSAI A KRIPTOSZABÁLYOZÁSRA

2.1 Málta

Málta úttörőnek számít a kriptoeszközök szabályozása terén. A kedvező szabályozásnak köszönhetően a „kriptovilág” egyik központjává vált. Többek között számos kriptoeszköznek és blokklánc technológiának az otthonává vált²¹, mint például olyan vezető cégeknek is mint a Binance.²²

2018. július 4-én fogadta el a törvényeket a parlament, és azok a kihirdetést követő 20. napon hatályba léptek.²³ Három fő törvényt fogadott el: a Virtuális pénzügyi eszközökről szóló törvényt (Virtual Financial Assets, VFA Act), az Innovatív technológiai rendszerekről és szolgáltatásokról szóló törvényt (Innovative Technology Arrangements and Services Act, ITAS Act), valamint a Máltai Digitális Innovációs Felügyeletről szóló törvényt (Malta Digital Innovation Authority, MDIA Act). E törvényi rendelkezéseket kiegészítik a Máltai Pénzügyi Szolgáltatások Felügyeletének (Malta Financial Services Authority) iránymutatásai. A VFA Act rendelkezései olyan szolgáltatásokra, tevékenységekre és intézményekre vonatkoznak, amelyek vagy akik esetében virtuális pénzügyi eszközzel kapcsolatos szolgáltatásként merülnek fel, vagy ilyen szolgáltatást nyújtanak. A törvény felsorol ezen eszközökkel kapcsolatos hatósági engedélyköteles szolgáltatásokat is. Ilyen például megbízások átvétele és továbbítása, portfólió kezelés, letétkezelés stb., ha annak tárgya valamely virtuális pénzügyi eszköz, mint például a kriptok. Továbbá a tevékenységek közül kiemelném a kibocsátást, amellyel kapcsolatban a „Fehér könyv” koncepció itt jelenik meg először, amely lényegében feltételként egy kibocsátási tájékoztatót határoz meg és nem mellel ezen követelmény majd a MiCA-rendeletben is

¹⁷ Taxation of Cryptocurrencies in Europe <https://cryptoresearch.report/crypto-research/taxation-cryptocurrencies-europe/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 14.)

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól

¹⁹ SZALÓKI Gergely: *A kriptoeszközök szabályozása az Európai Unióban*. in <https://fintechzone.hu/a-kriptoeszkozok-szabalyozasa-az-europai-unioban/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 06.)

²⁰ Százszázalék értenetűen a kriptoeszközök új törvénye <https://www.economx.hu/belfold/kripto-torveny-szabalyok-mica-ervenyes.789642.html> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)

²¹ Miért részesítik előnyben a kriptotőzsdék Máltát? <https://cryptodnes.bg/hu/zashto-kripto-borsi-predpochitat-malt/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)

²² Binance útmutató: minden, amit tudni érdemes a kriptotőzsdéről <https://www.bitcoinbazis.hu/binance-utmutato-velemenyek/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 18.)

²³ BUJTÁR Zsolt: A kriptovaluták európai és máltai szabályozásának összehasonlítása, in *Európai jog* 2018/5. szám, 12. Elérhető: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/5133824> (letöltés dátuma: 2024. 03. 25.)

megjelenik. A máltai szabályozás technika lényegében a hagyományos tőkepiacra jellemző arculatot mutat az előzőekben felvázolt főbb pontok alapján.²⁴

Az MDIA Act értelmében az úgynevezett Máltai Digitalizációs Innovatív Hatóság létrehozása a cél, amely felelős a szakterületet érintő szabályozás előkészítéséért, folyamatok ellenőrzéséért, illetve a különböző regulációk végrehajtásáért. Mindemellett a hatóság még felügyeleti jogkörrel is rendelkezik, ami abban nyilvánul meg, például, hogy adatokat ellenőrizhet vagy akár pénzbírságot is kiszabhat.²⁵

Az ITAS Act célja az innovatív technológiai megállapodások és az innovatív technológiai szolgáltatók engedélyezése és vizsgálata. Tartalmazza, hogy hogyan lehet egy blokklánc alapú céget vagy vállalkozást regisztrálni és jogilag elismertté tenni, továbbá meghatározza a kriptotőzsdék regisztrációjának módját.²⁶

Úgy gondolom egyértelműen látszik, hogy a törvénycsomaggal ezen virtuális eszközökre vonatkozóan minél nagyobb területet kíván a jogalkotó lefedni, a jogbiztonság megteremtése érdekében. Ezenkívül álláspontom szerint a MiCA-rendeletet megelőzően a kripto szabályozás tekintetében Málta alkotta a legmaradandóbbat és ezen terület fejlődésében egy fontos állomást képez.

2.2 Amerikai Egyesült Államok

Ha az Európai Unió határain kívülre tekintünk a kriptoszabályozás vonatkozásában, említésre méltó az Egyesült Államok. Itt például elsősorban a szövetségi szinten működő Értékpapír- és Tőzsefelügyelet (Securities and Exchange Commission, röviden: SEC) feladata a kriptoeszközökkel kapcsolatos jogi diszharmonia egyensúlyba hozatala. A SEC egyrészt ezek veszélyeire figyelmeztetett, és kiemelte, hogy ezeket a digitális eszközöket a szövetségi szabályozás szerint értékpapírforgalomnak kell tekinteni, ennek megfelelően szövetségi szabályok alá esnek. Ebből egyenesen következik, hogy az ezzel foglalkozó vállalkozásoknak, kripto-tőzsdéknek, -kereskedőknek kötelezően alá kell vetniük magukat a SEC engedélyezési eljárásának, illetve az alternatív kereskedési rendszer (Alternative Trading System, röviden: ATS) ellenőrzési rendszerének.²⁷

A szabályozással kapcsolatban viták vannak az USA-ban, ugyanis az Amerikai Határidős Árutőzsde Felügyelet (CFTC) elnöke szerint a legtöbb kriptoeszközt árucikknek kell minősíteni, míg azonban az SEC vezetése szerint értékpapírról beszélünk. Sőt az Államokban nem áll rendelkezésre egy átfogó és részletes dokumentum, mint az Unióban a MiCA, sőt lényegében ezenkívül nincs máshol ilyen nagy területet lefedő jogszabály.²⁸

Maga az amerikai törvényhozás sem egységes a kriptoeszközökkel szemben. Ugyanis 2022-től kezdve jelentettek be kriptobarát törvényjavaslatokat, azonban maga a kormányzat rendkívül elutasító ezen eszközökkel kapcsolatban, ezen túlmenően a kriptoiparág inkább szankciókat tapasztalhatott a támogatás helyett. Vannak tagállamok, (pl.: Missisipi és Missouri) amelyek már felismerték a blokklánc és bitcoin adta lehetőségeket és igyekeznek azokat beépíteni eddigi működési struktúrájukba. Azonban mivel nincs kormányzati, illetve kongresszusi szinten egységes állásfoglalás, ezért jellemző a különböző tagállamokra az eltérő kesze-kusza szabályozás. Például negatív példának lehet említeni New Yorkot.²⁹

Véleményem szerint New York is úttörőnek számít a kriptoszabályozás tekintetében, azonban nem azt támogató államként. Miért is számít jelentősnek?

Egyrészt az első olyan állam az USA-ban, amely korlátozta a kripto bányászatot, arra hivatkozva, hogy ez a környezet védelme érdekében egy szükséges lépés. Ennek a törvénynek az értelmében az államban ezentúl nem engedélyezett a csak fosszilis tüzelőanyagokkal működtetett erőművek újra üzembe helyezése, ha az, csak az elektromos hálózaton kívüli kripto bányászatot szolgálná. Az országos elektromos hálózathoz csatlakozó bányászat továbbra is legális lesz.³⁰ Másrészt az Egyesült Államokban ugyan tagállami szinten az államok

²⁴ HALÁSZ Zsolt: *Variációk egy témára: kísérletek a virtuális eszközök szabályozására, 2021*, in CZENE-POLGÁR Viktória; CSABA Zágon; SZABÓ Andrea; ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSKY Ágnes (szerk.) *Tradíció, tudomány, minőség: 30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék*. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, Budapest, 210-211.

²⁵ Szintet lépett Málta, a blockchain sziget <https://www.fintechradar.hu/hirek/befektetes/1013/szintet-lepett-malta-a-blockchain-sziget/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)

²⁶ Málta mer, de vajon nyer is? <https://crwwgroup.net/malta-mer-de-vajon-nyer-is/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)

²⁷ BALOGH *i.m.* 84-85.

²⁸ A kriptoaluta: a magyarok már megértették, az USA még nem <https://www.economx.hu/belfold/jog-torveny-kriptoaluta-szerencsejatek-fizetoeszkoz.784186.html> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

²⁹ Merre van az arra? <https://kriptoakademia.com/2023/02/17/merre-van-az-arra> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

³⁰ New York lett az első állam, amely korlátozza a kriptoaluta bányászatot <https://kriptoakademia.com/2022/11/24/new-york-lett-az-első-allam-amely-korlatozza-a-kriptoaluta-banyaszat> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

többsége eddig próbálta elodázní, és távol tartani magát problémától, késleltetve ezzel a szabályozást, kivárva a felettes szervek állásfoglalását. A kriptok és a kriptotőzsdék szabályozásának hiánya csak egy helyen nem váratott magára: New York állam viszonylag hamar lépett, bevezette a sokat kritizált Bitlicense-t.³¹ Mi is ez pontosan?

A BitLicense, mérőkövetőnek számít kripto-szabályozás tekintetében. Ez a New York Állami Pénzügyi Szolgáltatások Minisztériuma (NYSDFS) által a virtuális pénznemekkel kapcsolatos tevékenységekre vonatkozó üzleti engedélyekre használt kifejezés, amelyet a virtuális valutával kapcsolatos üzleti tevékenységet folytató vállalatok vagy magánszemélyek számára készült. Az első 2015-ben adták ki, de nagyon vegyes fogadtatásban részesült és azóta is vita forrását képezi blokklánc terén.³²

Történelmi pillanat a kriptovilág tekintetében, hogy 2024 év elején az Amerikai Tőzsdéfelügyelet 11 bitcoin alapú ETF³³ elindítását engedélyezte, amely a SEC korábbi elutasító magatartásához képest komoly fordulatot jelent.³⁴

Összegezve, tehát elmondható, hogy az Egyesült Államokban is rendkívül változatos megoldások vannak azzal kapcsolatban, miként lehetne a kriptoeszközöket szabályozni. Az biztos, hogy amíg nem áll rendelkezésre a kriptoeszközök vonatkozásában egy egységes dokumentum az Államokban, addig maga a kriptopiac sem lehet egységes, sem Amerikában, sem globális szinten.

2.3. Magyar szabályozás

Mint láthatjuk a kriptok szabályozása közel sem egységes a világ különböző pontjain. Európai szinten a MiCA-rendelet egy komoly előrelépés, amelynek hatására hazánkban is elindult a kriptoeszközök regulációja. Azonban Magyarország álláspontja és szabályozási technikája hol helyezkedik el ebben a közel sem egységes gyakorlatban?

Hazánkban a kriptopiaci tevékenységek felügyelete, illetve ennek szabályozása elsősorban a jegybankra hárulna. Márciusban a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) kidolgozott egy törvénytervezetet. Ennek két kifejezetten fontos pontja van: egyrészt a tervezet értelmében hazai bankoknak lehetősége lenne kriptodevizákat közvetlenül elérhetővé tenni az ügyfelek számára, másrészt pedig az újonnan elérhetővé vált kriptopiaci eszközöket a Magyar Nemzeti Bank felügyelné. Természetesen az MNB feladata nem az egész bitcoin piac megregulálása, hanem csak ezen eszközök hazai kereskedésének felügyelete.³⁵ A magyar jogalkotó a tervezettel lényegében igyekszik a nemzetközi trendeket követni és elfogadottabbá tenni a bitcoint, ami csakúgy, mint Amerikában komoly változás a korábbi kriptoellenes magatartáshoz képest.³⁶

A tervezetet azonban időközben már elfogadásra került és 2024. április 17-én kihírdették és június 30-án lépett hatályba.³⁷ Az új törvény célja a kriptoeszközökbe vetett bizalom növelése, illetve ahogy már említettem, a társadalmi elfogadottság növekedése.³⁸ A már többször emlegetett MiCA-rendelet az uniós szabályozás gerince és ez Magyarországon is közvetlenül hatályos és közvetlenül alkalmazandó. A Kriptotv. pedig ehhez kapcsolódóan tartalmaz fontos kiegészítő részletszabályokat. A törvény elsősorban arra vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket, hogy mik a szolgáltatás nyújtásának szabályai, hogyan működik a panaszkezelés, illetve ki és miként látja el a kriptoeszközök piacának felügyeletét. Ezenkívül pedig az MNB is kiadott egy dokumentumot, amelyben 25 pontban a kriptoeszközökkel kapcsolatos alapvető kérdéseket taglalja. Többek között azt, hogy milyen típusai vannak, melyik mit jelent, kell-e adózni a kriptoeszköz jövedelmek után, hol lehet hozzájuk jutni stb...³⁹

Továbbá egy olyan területről beszélünk, amely rendkívül hamar változik és nehéz az épp aktuális trendeket, szabályokat mindig nyomon követni, azonban hazánk igyekszik lépést tartani és fejlődni. Ezt mi

³¹ BALOGH *i.m.* 84-85.

³² Bővebben lásd: <https://www.capitalfundlaw.com/blog/newyorkbitlicense> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

³³ Exchange Traded Fund, azaz tőzsdén kereskedett befektetési alap

³⁴ Tíz éve várt a kriptopiac erre pillanatra <https://www.economx.hu/tozsdek-piacok/bitcoin-etf-engedely.783259.html> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

³⁵ Magyarország útja a kriptoparadicsommá válás felé: nincs egységes gyakorlat, mégis különutas lehet a hazai szabályozás <https://www.vg.hu/penz-es-tokepiac/2024/03/kriptoszabalyozas-ngm-mnb-magyarorszag> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)

³⁶ Uo.

³⁷ 2024. évi VII. törvény a kriptoeszközök piacáról (Kriptotv.)

³⁸ Százereket érint kedvezően a kriptoeszközök új törvénye <https://www.economx.hu/belfold/kripto-torveny-szabalyok-mica-ervenyes.789642.html> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)

³⁹ Bővebben lásd: <https://www.mnb.hu/letoltes/24-05-07-kripto-eszkozok-es-szolgaltatok-kerdesek-valaszok-final.pdf> (letöltés dátuma: 2024. 09. 05.)

sem mutatja jobban, mint a korábban bemutatott kripto törvény és a MicroCoin. Azonban mi is az a MicroCoin?

Ez egy magyar fejlesztésű kriptoeszköz, amelynek ötlete már 2017-ben megfogant egy magyar fejlesztői csapatban. Céljuk az volt, hogy létrehozzanak egy olyan új eszközt, amely a magyar felhasználók igényeinek jobban megfelel, mint a már létező kriptoeszközök. A MicroCoin folyamatosan fejlődik: 2020-ban bevezette a mobiltárcáját és 2021-ben pedig elindította a decentralizált tőzsdéjét is (DEX). Látható, tehát, hogy a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően reális esélye van arra, hogy jelentős szereplővé váljon a magyarországi piacon. Nem szabad megfeledkezni azonban arról sem, hogy a befektetőknek jól meg kell fontolniuk döntésüket, ugyanis a MicroCoin rendkívül kockázatos, de egyben potenciálisan jövedelmező is lehet, csakúgy, mint minden más kriptoeszköz.⁴⁰

Mindemellett a Magyar Nemzeti Bank is igyekszik felmérni a kriptopiaci szereplőket. Felméréseiből megtudhattuk, hogy jelenleg közel 200 ezerre tehető azoknak a száma, akik hazánkban kriptopiaci szolgáltatásokat vesznek igénybe. Ezen ügyfelek körébe beletartoznak azok is, akik csak rendelkeznek velük és azok is, akik már kereskednek is.⁴¹

Mindent összevetve úgy gondolom kiválóan látszik, hogy Magyarországon is van kereslet ezen eszközökre és a jogalkotó, illetve a pénzügyi szektor résztvevői is igyekeznek tekintettel lenni a fogyasztók igényeire és megfelelően szabályozni a területet. Hazánk bár sokáig le volt maradva a kriptoszabályozás tekintetében, az utóbbi években igyekezett lépést tartani a kriptopiac történéseivel és az új törvény bevezetése egy jó kezdet.

ZÁRÓ GONDOLATOK

Összegezve elmondható, hogy valóban jogilag egy eléggé újszerű és ingoványos területről beszélünk. Már magánál a fogalmaknál látszik, hogy egységes álláspont nincs a témával kapcsolatban.

A MiCA-rendelet egy jelentős állomás volt a szabályozás tekintetében, azonban a tanulmány során végül mégsem ezt állítottam középpontba. Szerintem ugyanis most fontosabb volt ennek létrejöttét megelőző máltai szabályozás áttekintés, illetve az Európai Uniót kívül az USA-ra is kitérni, hogy ott is milyen változatos álláspontok vannak, illetve milyen lehetőségek, irányok vannak a regularizálásra. Továbbá Magyarország ezen a téren úgy látom még gyerekcipőben jár, de nem elhanyagolható, hogy az utóbbi években hazánk is igyekszik felvenni a versenyt és becsatlakozni a kriptopiac szabályozásába.

A tanulmány elsődleges célja az volt, hogy rávilágítson elméleti és gyakorlati problémákra, valamint, hogy a kriptovilág folyamatos változását bemutassa. Véleményem szerint azonban nemcsak az adja az egységes szabályozás nehézségét, hogy egyes országok különböző állásponton vannak, hanem az is, hogy a terület rendkívül gyorsan változik. Vajon a jog képes lekövetni egy olyan területet, ami napról napra változik?

Erre úgy gondolom egyértelmű válasz nincs, de annyi biztos, hogy a jogalkotó számára fel van adva a lecke a kriptoeszközök szabályozását illetően.

FORRÁSJEGYZÉK

Felhasznált irodalom

- [1.] ARSLANIAN, Henri– FISCHER, Fabrice: *The Future of Finance: The Impact of FinTech, AI, and Crypto on Financial Services*, 2019, Springer, Hong Kong
- [2.] BALOGH László: A kriptovaluták és a blokklánctechnológia szabályozása az EU-ban és néhány más ország példáját bemutatva in *Ügyészek Lapja* 2022/3.szám, Elérhető: <https://ugyeszeklapja.hu/?p=3891> (letöltés dátuma: 2024. 03. 26.)
- [3.] BUJTÁR Zsolt: A kriptovaluták európai és máltai szabályozásának összehasonlítása, in *Európai jog* 2018/5. szám, Elérhető: <https://szakikkadatbazis.hu/doc/5133824> (letöltés dátuma: 2024. 03. 25.)
- [4.] DANIAL, Kiana: *Kriptovalutákról egyszerűen*, 2022, Panem, Budapest

⁴⁰ Microcoin: A Magyar Kriptovaluta <https://pontmagazin.hu/microcoin-a-magyar-kriptovaluta/> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)

⁴¹Százezreket érint kedvezően a kriptoeszközök új törvénye <https://www.economx.hu/belfold/kripto-torveny-szabalyok-mica-ervenyes.789642.html> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)

- [5.] GLAVANITS Judit – KIRÁLY Péter Bálint: A blockchain-technológia alkalmazásának jogi előkérdései: a fogalmi keretek pontosításának szükségessége, in *Jog Állam Politika: Jog- és Politikatudományi folyóirat* 2018/3. szám
- [6.] GYÖRFI András és társai: *Kriptopénz ABC*, 2019, HVG Kiadó, Budapest
- [7.] HALÁSZ Zsolt: Variációk egy témára: kísérletek a virtuális eszközök szabályozására, 2021, in CZENE-POLGÁR Viktória; CSABA Zágón; SZABÓ Andrea; ZSÁMBOKINÉ FICSKOVSKY Ágnes (szerk.) *Tradíció, tudomány, minőség: 30 éves a Vám-és Pénzügyőri Tanszék*, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, Budapest
- [8.] HORVÁTH Dóra: A FinTech-jelenség hagyományos kereskedelmi bankokra gyakorolt hatásának vizsgálata, in *Vezetéstudomány*, 2020/ 9. szám
- [9.] KERÉNYI Ádám – MÜLLER János: Szép új digitális világ? – A pénzügyi technológia és az információ hatalma, in *Hitelintézeti Szemle*, 2019/ 1. szám
- [10.] KIRÁLY Péter Bálint: A bitcoin és más kriptovaluták jogi kérdései, 2019, in *Új Nemzeti Kiválóság Program 2018/2019. Tanulmánykötet*, Győr, Széchenyi István Egyetem
- [11.] SZOBONYA Réka: FinTech – a jövő? in *Köz-gazdaság*, 2020/4. szám

Jogforrások

- [1.] 2024. évi VII. törvény a kriptoeszközök piacáról (Kriptotv.)
- [2.] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete (2023. május 31.) a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (MiCA- rendelet)

Internetes források

- [1.] A kriptovaluta: a magyarok már megértették, az USA még nem <https://www.economx.hu/belfold/jog-torveny-kriptovaluta-szerencsejatek-fizetoeszkoz.784186.html> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)
- [2.] Binance útmutató: minden, amit tudni érdemes a kriptotőzsdéről <https://www.bitcoinbasis.hu/binance-utmutato-velemenyek/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 18.)
- [3.] Kriptoeszközök és szolgáltatók- kérdések és válaszok (2024. május 7.) <https://www.mnb.hu/letoltes/24-05-07-kriptoeszkozok-es-szolgaltatok-kerdesek-valaszok-final.pdf> (letöltés dátuma: 2024. 09. 05.)
- [4.] Magyar Nemzeti Bank FinTech technológiája <https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-fintech-strategia-final.pdf> (letöltés dátuma: 2024. 03. 10.)
- [5.] Magyarország útja a kriptoparadicsommá válás felé: nincs egységes gyakorlat, mégis különutas lehet a hazai szabályozás <https://www.vg.hu/penz-es-tokepiac/2024/03/kriptoszabalyozas-ngm-mnb-magyarorszag> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)
- [6.] Málta mer, de vajon nyer is? <https://crwwgroup.net/malta-mer-de-vajon-nyer-is/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)
- [7.] Merre van az arra? <https://kriptoakademia.com/2023/02/17/merre-van-az-arra> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)
- [8.] Mi az a kriptovaluta és hogyan működik? <https://kriptomat.io/hu/kriptovalutak/mi-az-a-kriptovaluta/> (letöltés dátuma: 2024. 02. 19.)
- [9.] Microcoin: A Magyar Kriptovaluta <https://pontmagazin.hu/microcoin-a-magyar-kriptovaluta/> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)
- [10.] Miért részesítik előnyben a kriptotőzsdék Máltát? <https://cryptodnes.bg/hu/zashto-kripto-borsi-predpochitat-malt/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)
- [11.] New York lett az első állam, amely korlátozza a kriptovaluta bányászatot <https://kriptoakademia.com/2022/11/24/new-york-lett-az-első-allam-amely-korlatozza-a-kriptovaluta-banyaszatot> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)
- [12.] SZALÓKI Gergely: *A kriptoeszközök szabályozása az Európai Unióban*. In: <https://fintechzone.hu/a-kriptoeszkozok-szabalyozasa-az-europai-unioban/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 06.)
- [13.] Százazretket érint kedvezően a kriptoeszközök új törvénye <https://www.economx.hu/belfold/kripto-torveny-szabalyok-mica-ervenyes.789642.html> (letöltés dátuma: 2024. 09. 04.)
- [14.] Szintet lépett Málta, a blockchain sziget <https://www.fintechradar.hu/hirek/befektetes/1013/szintet-lepett-malta-a-blockchain-sziget/> (letöltés dátuma: 2024. 06. 19.)
- [15.] Taxation of Cryptocurrencies in Europe <https://cryptoresearch.report/crypto-research/taxation-cryptocurrencies-europe/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 14.)

- [16.] The New York BitLicense: What is it and who needs to have one? <https://www.capitalfundlaw.com/blog/newyorkbitlicense> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)
- [17.] The short story of fintech <https://bosfintech.com/the-short-story-of-fintech/> (letöltés dátuma: 2024. 03. 31.)
- [18.] Tíz éve várt a kriptopiac erre pillanatra <https://www.economx.hu/tozsdek-piacok/bitcoin-etf-engedely.783259.html> (letöltés dátuma: 2024. 06. 20.)